

NOTAT

2020

METODISK KVALITETSVURDERING

Beskrivelse og
vurdering av
oversikter om
samvær etter
omsorgsovertakelse

Utgitt av	Folkehelseinstituttet, Område for helsetjenester, Klynge for evaluering av tiltak
Tittel	Beskrivelse og vurdering av oversikter om samvær etter omsorgsovertakelse
English title	Description and assessment of reviews concerning contact following placement
Ansvarlig	Camilla Stoltenberg, direktør
Forfattere	Heid Nøkleby, prosjektleder, <i>forsker, Folkehelseinstituttet</i> Patricia Sofia Jacobsen Jardim, <i>forsker, Folkehelseinstituttet</i> Rigmor C Berg, <i>avdelingsdirektør, Folkehelseinstituttet</i>
Publikasjonstype	Notat
Antall sider	20 (21 inklusive vedlegg)
Oppdragsgiver	Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet
Emneord (MeSH)	Adolescent; Child; Young Adult; Child Protective Services; Custodial Care
Sitering	Nøkleby H, Jardim PSJ, Berg RC. «Beskrivelse og vurdering av oversikter om samvær etter omsorgsovertakelse» [Description and assessment of reviews concerning contact following placement]. Notat-2020. Oslo: Folkehelseinstituttet.

Beskrivelse av leveransen

Oppdraget

Fagmiljø for velferdstjenesteforskning i område for helsetjenester, Folkehelseinstituttet (FHI), fikk i juni 2020 i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) å vurdere et antall publikasjoner om samvær etter omsorgsovertakelse i regi av barnevernet.

Oppdraget var å

1. beskrive og vurdere publikasjonene av Stang 2018 og Socialstyrelsen 2020
2. kort oppsummere og vurdere den metodiske kvaliteten til seks oversikter: Boyle 2017, Bullen 2015, Egelund 2003, Iyer 2020, Sen 2011 og Scott 2005

Bufdir skal utarbeide retningslinjer for å fastsette samvær etter omsorgsovertakelse, og de ønsket å vite hvilken forskning som foreligger og hvor pålitelig den er.

Bidragstere

Heid Nøkleby, Rigmor C Berg og Patricia S Jacobsen Jardim har utført oppdraget i august 2020.

Metode

Vi skulle vurdere og beskrive to publikasjoner som også gir anbefalinger, en type «utredninger»: Stang 2018 og Socialstyrelsen 2020. Disse publikasjonene støtter seg blant annet på et kunnskapsgrunnlag bestående av oppsummert forskning og primærforskning. Én forsker (HN) har beskrevet og vurdert disse utredningene.

Vi skulle også foreta metodisk kvalitetsvurdering av seks litteraturoversikter (hvorav fem inngår i én eller begge av utredningene). For vurdering av oversiktens metodiske kvalitet benyttet vi FHIs sjekkliste for systematiske oversikter, se vedlegg 1. To forskere (HN/RCB/PSJJ), utførte kvalitetsvurderingene uavhengig av hverandre. Førsteforfatter sammenfattet vurderingene, og uenigheter ble løst ved diskusjon og ny inspeksjon av oversiktene.

I enighet med oppdragsgiver har vi ikke trukket ut data om selve resultatene i publikasjonene.

Resultater

De to utredningene fremhever til sammen fem av de seks oversiktene vi vurderer i dette notatet. (Den siste oversikten er nylig publisert.) Det er ikke utført systematiske litteraturoppsummeringer i de to utredningene.

Oversiktsartikler som utredningene bygger på	Utredninger	
	Stang 2018	Socialstyrelsen 2020
Boyle 2017	X	X
Bullen 2015	X	
Egelund 2003		X
Iyer 2020		
Sen 2011	X	X
Scott 2005	X	

Vi vurderte at fem av oversiktene var ikke-systematiske litteraturoversikter. De har følgelig mangelfull (lav) metodisk kvalitet, som betyr at få/ingen kriterier i sjekklisten er tilfredsstillende beskrevet og den samlede vurderingen tilsier at det er sannsynlig at studienes konklusjoner kan forandres. Selv om områdets sjekkliste er utarbeidet for systematiske oversikter benyttet vi likevel denne på alle oversiktene, for å kunne gi en systematikk og transparens i vurderingene av oversiktene. Kun én oversikt vurderte vi til å være en systematisk oversikt (Boyle 2017).

Beskrivelse av to utredninger

Socialstyrelsen 2020

Rapporten fra den svenske Socialstyrelsen, *Barn i familjehem – umgänge med föräldrar och andra närstående*, ble publisert i 2020. Målet er å gi «kunnskapsstøtte» for beslutningene som skal tas i sosialtjenesten angående samvær («umgänge») mellom barn i fosterhjem og deres biologiske familie samt nettverk:

Syftet med kunnskapsstødet är att ge socialtjänsten ett kunskapsunderlag och en praktisk vägledning för att möjliggöra en strukturerad och rättssäker bedömning, planering samt uppföljning av familjehemsplacerade barns umgänge med sina föräldrar och närstående. På så sätt kan umgänget bli en resurs för barnet och bidra till barnets utveckling. Kunnskapsstödet är i första hand framtaget för personal inom socialtjänsten som arbetar med barn i familjehem (side 8).

Det er en omfattende rapport på 103 sider som inneholder både selve kunnskapsgrunnlaget og anbefalingene som er utformet. Temaene er:

- hvorfor samvær
- faktorer som er viktige for beslutninger om samvær
- samlet vurdering
- skriftlig planlegging av samvær
- beslutninger rundt samvær; bl.a. plassering på hhv. frivilling og ufrivillig grunnlag, begrensninger av samvær, skriftlige underlag og beslutninger, begrunnelser for begrensninger, klageadgang, tidsbegrensninger, mm.
- støtte og samarbeid under plasseringstiden; barn, foreldre, fosterhjem
- før under og etter samvær; forberedelser, støtte, etterarbeid
- oppfølging av samvær
- samvær etter omsorgsovertakelse

I tillegg finnes i vedlegg en metodebeskrivelse, en «mal» for beslutningsgrunnlag, en «mal» for underlag for vurderingene, samt et vedlegg om støtte til foreldre med kognitive vansker knyttet til samvær med sine barn.

I metodevedlegget beskrives «kunskapsstödets vetenskapliga underlag». Forfatterne skriver at de har gjort systematiske litteratursøk i to omganger (2017 og 2018), men det beskrives ikke hvilke databaser det er søkt i eller hvilke søketermer som er brukt (kun noen eksempler). Det oppgis hvilket tidsrom publikasjonene skulle være fra (fra 2000 og til søketidspunkt). Kriterier for inklusjon oppgis ikke. Typer studier eller studiedesign er heller ikke beskrevet. 275 sammendrag ble screenet for inklusjon. Førti studier ble inkludert, men det gis ingen oversikt over disse. Det står at det ble laget en matrise for dokumentasjon av studiene, men ingen slik er vedlagt. Forfatterne skriver at de også har inkludert annen litteratur, som anbefalte artikler fra eksperter, avhandlinger, internasjonale anbefalinger, rapporter fra organisasjoner, proposisjoner og dommer, men hvor mange og hvilke er ikke oppgitt.

Gjennom litteratursøket ble det identifisert «fyra forskningsöversikter samt svenska och internationella, främst kvalitativa, studier kring olika aspekter rörande umgänge». Det oppgis ikke *hvilke* fire oversikter, og i referanselisten finner vi flere enn fire oversikter. Ved å lese i rapporten og referanselisten tror vi likevel at henvisningen er til: Boyle 2017, Sen 2011, Egelund 2003 og Bullen 2017.

De fire forskningsoversiktene var ment å bli vurdert med AMSTAR (en sjekklister for systematiske oversikter), men «eftersom två av översikterna var narrativa och inte systematiska kunde man inte bedöma kvaliteten i dessa artiklar» (det oppgis ikke hvilke to oversikter dette

var, men trolig Sen 2011 og Egelund 2003). Den tredje oversikten ble heller ikke vurdert med AMSTAR ettersom denne hadde fokus på tiltak men beskrivelsen av eventuelle effekter var så begrenset, at forfatterne fra Socialstyrelsen vurderte at det ikke var meningsfullt (trolig Bullen 2017). Disse tre oversiktene ble ifølge Socialstyrelsen brukt i rapporten som «eksempler på forskning». Den fjerde oversikten ble vurdert med AMSTAR og bedømt som «god kvalitet»; det antar vi var Boyle 2017. Ingen av de andre inkluderte studiene ble kvalitetsvurdert.

Ved inklusjon eller analyse er forskningsoversiktens validitet imidlertid ikke tatt hensyn til, så vidt vi kan se. De fire oversiktene refereres til på samme måte, uavhengig av vurdert kvalitet eller ikke. Det er ikke påpekt i teksten (beskrivelsen av resultatene) hva slags støtte en påstand har i forskningskunnskap, om det er en oversikt, en systematisk oversikt, en primærstudie eller annen type publikasjon. Det er ikke mulig å se hvordan de har brukt eller vektet kunnskapsgrunnlaget for de ulike resultatene.

Denne rapporten fra Socialstyrelsen bygger dermed på et svært lite transparent vitenskapelig grunnlag. Rapporten, inkludert metodevedlegget, inneholder ingen oversikt over inkluderte studier, ingen vurdering av tillit til funn som brukes, ingen systematisk syntese, ingen beskrivelse av hvordan studiene brukes.

Stang 2018

Den norske rapporten *Samvær etter omsorgsovertakelse – En barnefaglig og juridisk utredning* (193 sider), av Stang & Baugerud fra Oslo Met ble publisert i 2018. Oppdraget ble gitt av Barne- og likestillingsdepartementet og gikk ut på «å foreta en barnefaglig og juridisk utredning der vi blant annet skulle vurdere hensynet til barnets beste, forholdet til foreldrene og prosessuelle spørsmål». Utredningen behandler kontakt og samvær etter vedtak om omsorgsovertakelse etter lov om barneverntjenester (1992). Til dette notatet har vi primært sett på den barnefaglige litteraturoversikten/oppsummeringen:

Den utviklingspsykologiske og barnefaglige delen tar for seg nyere forskningslitteratur knyttet til individuelle vurderinger av barnet med vekt på alder, tilknytning og betydningen av omsorgssvikt i vurderingen av samvær. Det løftes også frem empiriske studier som har tatt for seg barnets, foreldrenes og fosterforeldrenes perspektiv, i tillegg til forskning på rammene rundt samvær, blant annet knyttet til tilsyn og hyppighet. I tillegg beskrives betydningen av forskningsbaserte veiledningsprogrammer for foreldre og fosterforeldre.

Det ble gjort et utforskende litteratursøk i følgende navngitte databaser: Cochrane Library (Wiley), Google, Google Scholar, Helsebiblioteket, ISI Web of Knowledge, PsycINFO, Social Policy and Practice, Social Care Online. Målet var å skaffe en oversikt over oppdatert forskning om

samvær og eventuelt identifisere konkrete anbefalinger som får støtte i litteraturen. I hovedsak ble det søkt etter studier publisert etter 2005, og eksempler på tekstord fra søket er beskrevet. Både kvalitative og kvantitative studier ble inkludert. Samlet sett er dette ikke helt klare inklusjonskriterier.

Forfatterne oppgir at de særlig søkte etter oversikter og metaanalyser. Fire oversiktsartikler som tar for seg temaet samvær ved omsorgsom plassering ble identifisert: Boyle 2015, Bullen 2015, Scott 2005 og Sen 2011. Antall inkluderte studier og hvilke studier er ellers ikke presentert. Det er heller ikke oppgitt at det er foretatt en vurdering av metodisk kvalitet. Det er ikke beskrevet hvordan resultater fra studiene er sammenstilt eller syntetisert.

Beskrivelse og kvalitetsvurdering av syv oversikter

For at en oversikt skal kunne kalles en systematisk oversikt i tråd med kriterier fra FHIs håndbok og the Cochrane Handbook, må oversikten: 1) ha et systematisk litteratursøk, 2) ha klare inklusjonskriterier, og 3) vurdere kvaliteten på de inkluderte studiene. Fem av oversiktene vi vurderte kan ikke betegnes som systematiske oversikter etter denne definisjonen. Vi har likevel utført en vurdering etter FHIs sjekkliste for systematiske oversikter for å tydeliggjøre og være transparente med vår vurdering av metodisk kvalitet.

Boyle 2017

Info om publikasjonen

Tittel, forfatter, årstall, publikasjonssted, antall sider

'What is the impact of birth family contact on children in adoption and long-term foster care?' A systematic review. Boyle C (2017) Child and Family Social Work.

Type publikasjon, land, forfattere, oppdragsgivere

Dette er en tidsskriftartikkel, skrevet av én forfatter ansatt ved London South Bank University, London, England.

Mål / forskningsspørsmål

Forskningsspørsmålet ser ut til å være ganske åpent som i tittelen: Hva er betydningen av kontakt (samvær) med biologisk familie for barn som er adoptert eller i langtids fosterhjem? Her undersøkes altså kun studier av barn som er langtidsplasserte eller adopterte, ikke barn med kortere plassering eller barn som er plassert hos slekt. Kontakt kunne være både direkte og indirekte kontakt var inkludert, samt alle medlemmer av biologisk familie.

Målet er å bidra med et kunnskapsgrunnlag for politikktutforming og for praksisfeltet (sosialarbeidere). Oversikten skal samle kunnskap om betydningen av kontakt for barn og skal være en veiledende ressurs ved planlegging av langtidsplassing av barn.

Antall inkluderte studier, type studier

11 inkluderte studier, de fleste er kvalitative, noen er mixed methods, dvs bruker både kvalitative og kvantitative metoder. Det oppgis imidlertid ikke antall mixed methods eller hvilke som er hva.

Inkluderte tema

Artikkelen analyserer funnene rundt fire tema: tilknytning, separasjon/tap, identitet og konfundere (konfunderende/bakenforliggende faktorer)

Metodisk kvalitetsvurdering

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?

Ja. Studieforfatteren beskriver søk i databaser, søk i grå litteratur og referanselister samt kontakt med eksperter.

Følgende databaser er søkt i: The Cochrane Collaboration, Campbell Collaboration, University of York Centre for Reviews, Dissemination databases of systematic reviews, Scopus, Social Policy and Practice, Social Care Online, SocINDEX, PsycINFO, PsyArticles, MEDLINE, Social Care Online, NSPCC (National Society for the Prevention of Cruelty to Children), Inform, Oxford Journals Online, Sage Online, the Who Cares?Trust.

2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?

Uklart. Det ble søkt i minst 3 databaser hvorav én er overgripende i tillegg ble det søkt både i referanselister og grålitteraturdatabaser.

Studieforfatteren oppgir imidlertid ikke dato for søkespenet. Det oppgis heller ikke spesifikke søketermer eller emneord, det er derfor usikkert om det er brukt emneord i søket. Ved å ikke søke på emneord, f.eks. Mesh-termer i MEDLINE, risikerer man å ikke fange opp artikler som ikke inneholder sammendrag eller de aktuelle tekstordene man har brukt.

Forfatteren fremhever at de har brukt søketermer som er basert på forskningsspørsmålets PEO (populasjon, eksponering, utfall) og synonymer knyttet til ordene i PEO. Hun kommer imidlertid ikke med konkrete eksempler.

3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?

Ja. Studier oppgir inklusjonskriterier i henhold til tiltak og populasjon, men spesifikasjonen for utfall er noe vag. Først ved finlesning av hele artikkelen (dette står ikke i metodedelen) forstår man at tilknytning, separasjon/tap og identitet er utfallsmål (og ikke analytiske kategorier).

Det ble søkt etter både kvalitative og kvantitative studier men ingen nærmere spesifikasjon av studiedesign foreligger. Senere i artikkelen står det imidlertid at noen ble ekskludert pga metodisk kvalitet – og setting – dette er dermed noe uklart.

Videre ble det søkt etter både britiske studier og utenlandske studier (ikke nærmere spesifisert), men søket gav tilstrekkelig mange britiske studier og dermed ble kunne disse inkludert.

4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?

Nei. Det er ikke rapportert hvor mange som personer som gjør vurderingene. Det synes trolig at vurderingen er gjort av én person, ettersom kun én person som står som forfatter og det ikke er oppgitt flere medarbeidere.

5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?

Ja. Forfatteren har brukt en sjekkliste: *The Caldwell et al. (2005) critical appraisal frame work*. Denne sjekklisten kan brukes for både kvalitative og kvantitative (og mixed methods?) studier. Listen inneholder 18 spørsmål

knyttet til studiens pålitelighet og autentisitet (listet i tabell 1). Hvert svar skåres mellom 0 og 2; totalskåren er 36.

6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?

Ja. Tabell med forfatterens vurderinger av alle 18 punkter fra sjekklisten for de 11 studiene er inkludert (tab 1).

7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?

Ja. Med utgangspunkt i data om PEO (populasjon, eksponering, tilknytning, separasjon/tap, identitet) har forfatteren gjort en rammeverksanalyse, en deskriptiv syntese. Dette er presentert i tabell med utdrag fra hver av de 11 studiene. Studieforfatteren var også opptatt av å ikke fjerne funnene fra konteksten, som et resultat av dette ble kategorien «moderator variables» (konfunderende variabler) lagt til. En konfunderer kunne for eksempel være barnets relasjon til biologiske foreldre eller barnets alder.

I tillegg ble det gjort en tematisk fortolkende syntese der mønstre i data ble identifisert på tvers av de 11 studiene.. Denne delen av analysen tok også utgangspunkt i utfallsmålene tilknytning, separasjon/tap og identitet og identifiserte positive og negative tendenser knyttet til disse.

Det er ikke klart hvilket studiedesign de ulike studiene har, men fra alle studiene er det hentet en type kvalitative data.

8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?

Ja. Forfatteren presenterer funn i studiene knyttet til fire deskriptive tema og 12 fortolkende tema. I begge formene for analyse er det lagt vekt på å få frem eventuelle «moderators» (konfunderende variabler), altså variabler som kan påvirke sammenhenger (f.eks. det allerede eksisterende forholdet mellom barnet og den biologiske familien).

Det er lite beskrivelser av studiene mht kontekst, populasjon (barn/foreldre), studiedesign. Oppsummeringen av de 12 tematiske/fortolkende kategoriene er svært ordknapp. Dette gjør tolkningen mindre transparent og mer usikker. [Det er mulig formatet (kort tidsskriftartikkel) har påvirket mengden detaljer som er inkludert.]

9. Er forfatterens konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Ja. Det synes som om forfatteren har sammenfattet og fortolket temaene på en forsvarlig måte. Det legges ved på betydningen av konfunderende variabler, det er det få andre oversiktsforfattere som gjør.

Se også punkt over. Alle de inkluderte studiene hadde ok metodisk kvalitet (29-35 av 36 poeng).

Overordnet vurdering

Middels kvalitet

Bullen 2015

Info om publikasjonen

Tittel, forfatter, årstall, publikasjonssted, antall sider

Literature review on supervised contact between children in out-of-home care and their parents. Bullen, T., Taplin, S., Kertesz, M., Humphreys, C., & McArthur, M. (2015) Institute of Child Protection Studies, Australian Catholic University. 43 sider

Type publikasjon, land, forfattere, oppdragsgivere

Dette er en rapport skrevet av fem forfattere ved to universiteter i Australia (*Australian Catholic University* og *University of Melbourne*). Den er utført som en del av en større studie, kalt *kContact: Keeping Contact between Parents and Children in Care*, og utført på oppdrag fra the Australian Centre for Social Innovation.

Mål / forskningsspørsmål

Målet med oversikten var å oppsummere forskning om kontakt mellom barn som er plassert utenfor hjemmet og deres foreldre, med særlig fokus på «supervised contact» (samvær med tilsyn).

Samvær/kontakt kunne være direkte og indirekte kontakt; «supervised contact» (tilsv. beskyttet tilsyn) og «supported contact» (tilsv. støttet tilsyn).

Forfatterne ønsket at litteraturoversikten skulle bistå beslutningstakere i å ha et kritisk overblikk på kunnskapen om kontakt mellom plasserte barn og foreldrene.

Antall inkluderte studier, type studier

Det står ikke hvor mange eller hvilke studier som er inkludert i litteraturoversikten.

Forfatterne beskriver studiene som enten tverrsnittstudier eller prospektive studier uten kontrollgruppe. Det var ingen RCT'er, eller tiltaksstudier og få prospektive eller kohortstudier. Det fleste studiene beskrives som små kvalitative studier og utført i kun én kontekst. Kvalitative studier er ikke det samme som tverrsnittstudier, så her er det uklart hva forfatterne mener.

Vi har vært i kontakt med en av forfatterne (Stephanie Taplin) som oppgir at det ikke er publisert flere rapporter som beskriver metoden eller studiene i mer detalj.

Inkluderte tema

Resultatene er oppsummert under fire underkapitler:

- betydningen av kontakt (samvær) mellom barn og foreldre
- grunner til å legge til rette for samvær og hensikten med samvær (å opprettholde den primære relasjonen mellom barn og foreldre; å vedlikeholde forbindelser og identitetsfølelsen; å forebygge idealisering av foreldrene; å vurdere og støtte gjenforening)
- å fatte beslutninger om samvær (samvær med tilsyn eller ikke; forskjeller ved samvær når barnet er plassert hos slekt vs vanlig fosterfamilie; barnets alder og utviklingsstadium; tilknytning og relasjonen med foreldre; risiko for skade på barnet; hyppighet av kontakt; kulturelle vurderinger; avstand, kostnader, tid og avbrytelser; hvor skal samværet skje)
- gjennomføring av samvær med tilsyn (støtte fra fosterforeldre/slekt; fleksibilitet mht endring av samværsordning; forventninger og regulering av foreldreatferd under samvær; terapeutisk tilsyn; støtte og forberedelse for omsorgsgivere, foreldre og barn mht samværet; ansattes vurderinger og observasjoner; opplæring av ansatte; tilsyn/veiledning i gruppe eller individuelt)

Metodisk kvalitetsvurdering

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?

Nei. Prosjektgruppen skriver kun at de utførte systematiske søk i flere litteraturl databaser, at de benyttet mange søketermer, og utførte søket i februar-april 2014. De gir ikke informasjon om hvilke databaser de søkte, hvilke årstall de søkte i ulike databaser, hvem som utførte søkene, eller hvordan selve søkene ble utført. Det er ikke oppgitt bruk av andre søkestrategier enn litteraturl databaser eller hvor mange treff søket ga.

2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?

Nei. Se pkt 1

3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?

Nei. Informasjon om hvilke studier som ble inkludert er begrenset til «*international evidence on effective interventions, which are relevant to contact between children in care*». Det er ingen klare inklusjonskriterier, verken knyttet til forskningsspørsmål, populasjon, utfallsmål, land, årstall eller studiedesign.

4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?

Uklart. Det er ingen klare inklusjonskriterier. Det er ikke beskrevet om to personer har lest referanser og/eller fulltekster. Det eneste som står er at referansene ble screenet i henhold til relevans og metodisk *kvalitet* («*Abstracts were initially screened for relevance and the robustness of the research methodology*»).

5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?

Nei. Det gis ingen beskrivelser av de inkluderte studienes metodiske kvalitet noen steder i rapporten. Det beskrives kun at referansene ble screenet med tanke på metodisk kvalitet (se punkt 4). I resultatkapittelet skriver forfatterne at den generelle kvaliteten på kunnskapsgrunnlaget (evidensen) er svak eller svært svak, vurdert etter et sett kriterier som ikke beskrevet, kun vist referanse til (*National Health and Medical Research Council (NHMRC), Levels of Evidence and Grades For Recommendations For Developers Of Guidelines*).

6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?

Nei. Se avsnitt over.

7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?

Nei. Igjen, metodene er mangelfullt beskrevet. Dataauthenting er ikke beskrevet. Videre står det bare at «*findings from these papers have been assimilated*». Vi kan se at det er gjort en type narrativ oppsummering (resultatene er presentert og diskutert basert på temaer), men hvordan selve assimilasjonen er foretatt, er ikke oppgitt.

Det er ikke tydelig hvor mange eller hvilke studier som er inkludert.

8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?

Uklart. Se avsnitt over.

9. Er forfatternes konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Uklart. Forfatterne skriver ikke hvordan de kom fram til data (studiene de inkluderte) eller hvordan de sammenfattet studien; dermed er det uklart hvorvidt konklusjonen er støttet av data.

Det nærmeste man kommer en konklusjon i rapporten er oppsummering av «*key findings*» helt til slutt. Disse er imidlertid også blandet med forfatternes anbefalinger for feltet. Det tas forbehold om at kunnskapsgrunnlaget er svakt, men understreker at det åpenbart trengs en forbedring i måten samvær under tilsyn gjennomføres på.

Egelund 2003

Info om publikasjonen

Tittel, forfatter, årstall, publikasjonssted, antall sider

Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. En forskningsoversigt. Egelund T & Hestbæk AD (2003)
Socialforskningsinstituttet, København. 406 sider

Type publikasjon, land, forfattere, oppdragsgivere

Dette er en rapport skrevet av to forfattere ved Socialforskningsinstituttet i København, Danmark. Prosjektet med utarbeidelse av litteraturoversikten hadde utgangspunkt i et større prosjekt i det danske Socialministeriet, kalt «Kvalitet i anbringelsesarbeidet med barn og unge (KABU)». Oppdragsgiver var Socialministeriet.

Mål / forskningsspørsmål

Målet med litteraturoversikten var å presentere sentrale forskningsresultater vedrørende plassering av barn utenfor hjemmet. Forskningsspørsmålet er bredt og litt uklart, men det ser ut til å være: hva sier forskningen om sentrale aspekter angående plassering av barn utenfor hjemmet (anbringelse) og plasseringsarbeidet fra dansk og internasjonal forskning. Forfatterne har som målsetting at oversikten skal være en oppslagsbok, som sammenfatter og formidler kunnskap om dette tema.

Antall inkluderte studier, type studier

Forfatterne oppgir at 654 titler/referanser er en del av oversikten. Vi vet ikke hvilke og hva slags disse er. De referansene som er direkte sitert i rapporten er oppgitt med referanse (<654).

Inkluderte tema

Resultatene er presentert under følgende tema:

- plasserte barns sosiale bakgrunn
- effekter (konsekvenser) av plasseringen
- skolegang
- stabiliteten ved plasseringer
- kontakt med biologiske foreldre
- barns og foreldres syn på plasseringen
- utslusing og ettervern
- plasserte barn av etniske minoriteter
- sosialarbeidernes rolle i plasseringsprosessen

Metodisk kvalitetsvurdering

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?

Uklart. Det er beskrevet at det er søkt i databaser (oppgitt hvilke), tidsskrifter (ikke oppgitt hvilke), litteraturlister og kontaktet eksperter. Det er kun delvis oppgitt i hvilket tidsrom og kun delvis med hvilke søketermer.

2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?

Nei. Prosjektgruppen utførte et litteratursøk i nasjonale biblioteksbasen (Danbib, Bibliotek, Bibsys, Libris og British Library) og i internasjonale 'artikkelbasen', primært Ebsco. De gikk gjennom flere tidsskrifter manuelt, leste gjennom en del litteraturlister og spurte nordiske kolleger om evt. nye studier som var i gang. De søkte dermed ikke i store litteraturdatabaser som PubMed, EMBASE, CINAHL.

Med hensyn til hvordan de søkte så brukte de ikke emneord men nevner 'nøkkelord' de benyttet, slik som familiepleie, tvangsanbringelse, sosialpedagogiske oppholdssteder, døgninstitusjoner, anbringelse utenfor hjemmet, ettervern, skolegang. Det sies ikke når søket ble utført.

3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?

Nei. Det er ikke klare inklusjonskriterier. Studiene skulle være empiriske og omhandle plassering utenfor hjemmet. Utover dette gis det ingen beskrivelse av populasjonen og tiltaket. Det ser ut som om de har inkludert alle studier som på noen måte kunne være relevante, jfr. antallet inkluderte studier).

Det inkluderes studier fra Danmark, øvrige nordiske land og Storbritannia. Noen amerikanske studier er imidlertid inkludert: «*Nogle amerikanske undersøgelser refereres i næsten al forskning om anbringelser uden for hjemmet. De undersøgelser har vi taget med.*»

Studiene fra Storbritannia er inkludert etter 1980, mens det var ingen tidsbegrensning mht nordiske studier. Det er ikke opplyst om det var noen tidsbegrensninger for de amerikanske studiene.

Oversiktsforfatterne sier ikke spesifikt hvilke studiedesign de kunne inkludere men beskriver mulige studiedesign: longitudinelle studier, prospektive undersøkelser; epidemiologiske studier; surveys (tverrsnittundersøkelser); eksperimentelle studier; brukerundersøkelser og kvalitative studier.

4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?

Uklart. Informasjon om utførelsen av litteraturoversikten er spredt på ulike steder i rapporten, men vi fant at det var 9-10 medarbeidere (fire forskere og fem studenter) fra Socialforskningsinstituttet som var involvert i litteratursøk, gjennomlesing av referanser, registrering av litteratur. De skriver at «hver tittel er læst og registreret af mindst én medarbejder». Hvorvidt det var to personer, uavhengig av hverandre som valgte ut studier er uklart, eksplisitte kriterier er ikke nevnt og heller ikke vurdering av fulltekster.

Eksplisitte inklusjonskriterier ser ikke ut til å være brukt.

5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?

Nei. De skriver at de ikke har «foretaget en så streng metodologisk kvalitetsbedømmelse, som man ville gøre i en Campbell oversigt». Senere skriver de at de har registrert undersøkelsens metode (og eventuelle metodemangler). Likevel ser det ut til at ingen vurdering av intern validitet er utført: det vises ikke til de inkluderte studienes metodiske kvalitet noen steder i rapporten. De skriver at de tar i betraktning studienes design; de beskriver ulike typer og forklarer hva de egner seg best til. Det står også at de skal ta med dette i betraktning i presentasjon av studienes resultater. Dette gjøres til en viss grad, f.eks. når det gjelder sammenheng mellom at barn med kontakt med biologiske foreldre klarer seg bedre – det kan handle om seleksjon.

Men, de vurderer ikke de faktiske studienes metodiske kvalitet.

6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?

Nei. Se pkt over. Forfatterne uttrykker noen refleksjoner om betydningen av metodisk kvalitet og studiedesign:

«Kun få af de undersøgelser, der fremhæver de positive effekter af kontakt mellem det anbragte barn og dets biologiske forældre, forholder sig imidlertid kritiske til resultaterne. For eksempel er det et oplagt spørsmål, hvorvidt der er tale om en selektionseffekt, når man finder en sammenhæng for eksempel mellem hyppige forældrebesøg og hjemgivelse af barnet. De hyppige forældrebesøg kan være et udtryk for, at forældrene har mindre graverende problemer, som gør, at de både magter at besøge barnet oftere og hyppigere får det hjem igen.»

Dette får likevel ikke eksplisitt betydning for deres egen vurdering av resultatene.

7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?

Nei. Det er beskrevet litt, men ikke særlig konkret:

«Ved bearbejdningen af materialet er alle titler sorteret efter nøgleordene, således at der er skabt overblik over alt materiale vedrørende bestemte aspekter af anbringelsesforholdet. Disse samlede lister over materiale om et bestemt aspekt, for eksempel anbragte børns skolegang, har dannet udgangspunkt for forskningsoversigtens disposition og for forfatterens skriveproces.

I bearbejdningen af materialet og i skriveprocessen er der lagt vægt på at fokusere på centrale forskningsoversigter og udvalgte enkeltundersøgelser. Der eksisterer på udvalgte områder allerede forskningsoversigter,¹¹ som har været en væsentlig inspiration i arbejdet. Der er i bearbejdningen lagt vægt på at fremhæve nuancer og forskelle i forskningsresultaterne.»

Det gis ikke en utfyllende liste av hvilke referanser som er inkludert, men hvert kapittel gir en liste over noen av de studiene som er tatt med i gjeldende kapittel (i fotnoter) og i litteraturlisten gis referansene (kun) til de publikasjonene som er direkte sitert i rapporten.

Det beskrives ikke hvordan de har hentet ut og eventuelt kontrollert data, kun at «en andel af registreringerne er gennemgået med projektlederen»

8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?

Uklart. Se punkt over. Tematisk sammenstilling, referansene er oppgitt, og funn nyanseres og kontrasteres. Det er likevel ikke oppgitt hva slags typer studier som inngår (selv om de sier at de skal det i metodekapittelet) eller hvordan resultatene er fremkommet.

Det påpekes når kunnskapsgrunnlaget er tynt, er motstridende eller når det metodologiske (f.eks. kausalitet) kan stilles spørsmål ved.

9. Er forfatterens konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Uklart. Det er vanskelig å vite når resultatene er så lite transparente.

Iyer 2020

Info om publikasjonen

Tittel, forfatter, årstall, publikasjonssted, antall sider

Contact following placement in care, adoption, or special guardianship: implications for children and young people's well-being. Evidence review. Iyer, P., Boddy, J., Hammelsbeck, R., and Lynch-Huggins, S. (2020) Nuffield Family Justice Observatory, London, UK. 87 sider

Type publikasjon, land, forfattere, oppdragsgivere

Dette er en rapport skrevet av fire forfattere. Rapporten er utført på oppdrag fra og finansiert av Nuffield Family Justice Observatory i London, England (en organisasjon som «aims to support the best possible decisions for children by improving the use of data and research evidence in the family justice system in England and Wales»).

Mål / forskningsspørsmål

Forskningsspørsmålet er: Hva vet vi om konsekvensene av samvær for trivselen («well-being») hos barn og unge som er blitt separert fra sine biologiske foreldre ved lov? Det kan se ut til at underspørsmål er: Hva vet vi om hvordan man kan påse at samværsformer støtter barns trivsel? Hvilke faktorer må vurderes når beslutninger tas? Hva er det viktig å unngå?

«This review takes a broad and multi-dimensional view of well-being. It takes into account the subjectivities of feeling good and of functioning well at both individual and interpersonal levels (e.g. Seligman 2011). In this context, we take it to include: mental health, emotional well-being, physical health, behaviour, safety, identity, satisfaction with contact arrangements, and the quality of relationships with both birth and placement families.»

Målet med litteraturoversikten var å bistå beslutningstakere og fagpersoner med å ta velinformerte beslutninger om samvær mellom barn plassert utenfor hjemmet og foreldre. Forfatterne ser for seg at den kan støtte politikktutforming og praksisbeslutninger i England og Wales.

Antall inkluderte studier, type studier

49 studier er inkludert, både oversikter og primærstudier, kvantitative og kvalitative.

(Tre norske primærstudier fra 2018-19 er inkludert.)

Inkluderte tema

Resultatkapittelet omfatter følgende tema:

- 1) Kvaliteter ved samvær som er assosiert med barns trivsel («well-being»):
 - ta barn og unges perspektiver og følelser med i betraktning
 - sikre meningsfull involvering av de viktige voksne samt effektiv kommunikasjon mellom alle parter
 - sørge for kyndig støtte fra fagpersoner
 - kontakt med søsken
 - kontakt med utvidet nettverk
- 2) Sider ved samværet som krever særlige vurderinger med tanke på barns trivsel («well-being»)
 - bestemme hyppigheten på samværet
 - lite fleksible og dårlig organiserte samværsarrangement
 - ikke ta barns perspektiv med i betraktningen
 - negative opplevelser og risiko for skade
 - konflikter mellom de viktige voksne

Metodisk kvalitetsvurdering

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?

Ja. Det ble søkt i to steg, først til en hurtigoversikt og deretter til en narrativ oversikt. Det siste steg hadde videre inklusjonskriterier.

Søket tok utgangspunkt i 19 «seed studies», det vil si oversikter og primærstudier som forfatterne ble anbefalt (av *Nuffield Family Justice Observatory*, en referansegruppe bestående av seks akademikere og *Children and Families Team at the National Centre for Social Research*).

Desse studiene ble brukt til å finne referanser og til å utvikle søketermer. Forfatterne søkte videre i Google Scholar, og de søkte på fire nasjonale nettsider (DfE, Social Care Wales, Children's Social Care Research and Development Centre (CASCADE), and Social Care Institute for Excellence (SCIE)).

Årstallene de søkte for var 2000-2020. Søkestrenger som ble benyttet i Google Scholar er oppgitt i tabellene A2 og A3.

2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?

Nei. Se punkt over. Forfatterne beskriver at de valgte å ikke søke i databaser men i Google Scholar «for å fange opp både akademisk og grå litteratur». Det ble ikke søkt i noen store litteraturdatabaser (slik som PubMed, EMBASE). Dette gir ikke et tilstrekkelig godt litteratursøk. Søkestrategien i Google Scholar kan ikke gjøres avansert (ingen emneord, ingen nærhetssymboler, ingen trunkering), og dermed er det tvilsomt om forfatterne har klart å få med seg alle relevante søketermer. Det er også uklart i Google Scholar hvilke databaser den velger og hvor mye den har tilgang til.

Forfatterne oppgir ikke når søkene ble utført, eller hvem som utførte søkene.

3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?

Uklart. Forfatterne gir en beskrivelse av inklusjonskriteriene i tabell A1, der populasjon, kontekst, emne, utfall, land, årstall og språk er beskrevet. Dette er likevel noe uklare beskrivelser, blant annet beskrivelsen av emne: «contact with birth family».

Det ble satt kriterier om *relevans* (land, tema, utfall, diskusjon) samt *metodisk kvalitet* – men hvor terskelen for inklusjon ble satt i henhold til disse er uklart.

4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?

Uklart. Det sies ikke hvor mange som vurderte titler/sammendrag og fulltekster, eller hvordan de håndterte eventuelle konflikter.

Det er usikkert om eksplisitte inklusjonskriterier ble brukt, fordi forfatterne skriver at de prioriterte å inkludere enkelte studier over andre, slik som studier som omhandlet flere dimensjoner av 'trivsel' og studier som førte til at flere land og studiedesign ble tatt med.

Det er uklart hvorfor oversikten f.eks. ikke har inkludert Boyle 2017.

Underveis i prosessen endret forfatterne tilnærming; de gikk fra å utføre en hurtigoversikt til å utføre en mer omfattende oversikt, slik at de bl.a. kunne inkludere studier publisert i bøker.

5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?

Ja. Forfatterne benyttet Goughs 'Weight of evidence framework' og Ott og Boddy 'Quality standards for qualitative research'. Skjemaet som ble laget basert på disse to er beskrevet. Vurderingen fokuserer på kvalitet i utførelsen av studien, hvorvidt metoden er passende og studiens relevans relativt til tema i oppsummeringen. Hver studie fikk så to poengskårer: ett for metodisk kvalitet og ett for relevans.

6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?

Nei. Kriteriene for å vurdere metodisk kvalitet (se over) er dårlig egnet til å avgjøre studienes interne validitet og de skiller ikke mellom ulike studiedesign.

Metodisk kvalitet ble vurdert ved inklusjon, men ikke beskrevet tilstrekkelig. Ingen liste over inkluderte studier og deres skårer. Det er ingen beskrivelse av hvilke studier som ble inkludert tross lav metodisk kvalitet. Tabellene B1 og B2 gir en oversikt over de 49 inkluderte publikasjonene, men kun (løselige) beskrivelser av metodisk kvalitet der publikasjonen er en oversikt og kunnskapsgrunnlaget er varierende.

7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?

Nei. Forfatterne skriver at én person trakk ut data (de sier ikke noe om sjekk at dataauthenting). Videre skriver de at de narrativt syntetiserte funnene fra 29 studier (som hadde god kvalitet og relevans). Hvordan syntetiseringen foregikk er ikke beskrevet.

8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?

Uklart. Se forrige punkt. Det beskrives at det er en «narrativ syntetisering» av resultater fra studier som er vurdert til å være relevante for det spesifikke tema. Det er vanskelig å si om resultatene fremstilles på en forsvarlig måte eller ikke.

9. Er forfatternes konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Uklart. Forfatterne gir uklare beskrivelser av hvordan de kom fram til data (studiene de inkluderte) og hvordan de sammenfattet studiene. Dermed blir det uklart hvorvidt konklusjonen er støttet av data.

Sen 2011

Info om publikasjonen

Tittel, forfatter, årstall, publikasjonssted, antall sider

Contact between children in out-of-home placements and their family and friends networks: a research review.
Sen R & Broadhurst K (2011) Child and Family Social Work. 12 sider

Type publikasjon, land, forfattere, oppdragsgivere

Dette er en tidsskriftsartikkel, skrevet av to forskere fra hhv. University of Strathclyde, Glasgow, Skottland og Lancaster University, England

Mål / forskningsspørsmål

Dette er en oversikt over forskning om kontakt mellom barn som er plassert utenfor hjemmet og deres familier og øvrige nettverk. Plasseringene kan være i fosterhjem, i fosterhjem innenfor familie/slekt eller i institusjon. Det er uklart, men det kan se ut som at forskningsspørsmålet er: Hva er kunnskapsgrunlaget om samvær mellom barn plassert i utenfor hjemmet og foreldre, søsken og andre nære personer.

Forfatterne sier selv de prioriterer bredde fremfor dybde mht oppsummeringen av forskning, det vil si at de løfter frem mange relevante tema fremfor å fokusert og systematisk konsentrere seg om ett spørsmål. Målet er å gi en omfattende oversikt over relevant forskning og debatter på feltet.

Antall inkluderte studier, type studier

Det er ikke oppgitt hvor mange som er inkludert. Det ble søkt etter studier av alle typer design, oversiktsstudier, samt kommentarer og «data fra andre anerkjente kilder».

Inkluderte tema

Dette er en narrativ oppsummering som forsøker å svare på mange spørsmål:

- hvilke typer kontakt dreier det seg om
 - forholdet mellom kontakt og utfall hos barnet (gjenforening med foreldrene, plasseringens stabilitet, utviklingsmål hos barnet)
 - perspektiver på kontakt fra hhv. barn, foreldre og omsorgsgivere (fosterforeldre eller institusjonsansatte)
 - kontakt mellom søsken
 - betydningen av intensiv kontakt for spebarn
 - reetablering av kontakt mellom barn og biologiske foreldre der tidligere kontakt har opphørt
 - kontakt mellom barn og utvidet familie/slekt eller barn og «signifikante andre»
 - hvilken rolle kan teknologi spille i kontakt mellom barn og foreldre
-

Metodisk kvalitetsvurdering

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?

Uklart. Forfatterne søkte primært etter studier publisert etter 1989. Det ble søkt i databaser (Applied Social Sciences, Index and Abstracts, Social Services Abstracts og Sociological Abstracts – alle gjennom Cambridge Scientific Abstracts), Copac, Social Care Online og ISI Web of Knowledge). De ble også søkt manuelt (ikke beskrevet hvordan) og i andre studiers referanselister (ikke beskrevet hvilke). Søketermer beskrives.

2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?

Nei. Forskerne søkte i fem databaser (Applied Social Sciences Index and Abstracts, Social Services Abstracts and Sociological Abstracts, Copac, Social Care Online, ISI Web of Knowledge). Noen av disse er svært relevante men store databaser som EMBASE, PsycINFO, PubMed er ikke benyttet så det kan være fare for at relevante studier ikke er fanget opp. De oppgir ikke en full søkestrategi men lister en rekke tekstord (kombinasjoner av tekstord) som de benyttet («'child*' and 'contact' or 'visit*' and 'parent'; 'child*' and 'contact' or 'visit*' and 'family' or 'kin*'; 'sibling' and 'contact' or 'visit*' or 'placement'»). Det ser ikke ut til at de benyttet emneord (Mesh-termer). De beskriver ikke når søket ble utført, hvorvidt søkefilter ble benyttet, hvorvidt søket var begrenset mht. språk og årstall, eller hvem som utformet og utførte søket.

3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?

Nei. Inklusjonskriteriene er ikke eksplisitte. De sier at inklusjon av studier var selektiv (pga. begrensninger i antall ord – trolig med henvisning til hvor mange ord som kunne være i artikkelen). Målet med søket var å identifisere «key studies» uten at dette er definert nærmere. Studier som ble foretrukket var studier som var empiriske, fagfellevurderte og «rigorous».

Det ble primært søkt etter studier etter 1989, men tidligere studier ble også inkludert. Det ble primært søkt etter britiske studier men andre studier ble også inkludert. I oversikten er det søkt etter studier av alle typer design, oversiktsstudier, samt kommentarer og «data fra andre anerkjente kilder». De skriver at det var viktig for dem å inkludere studier med mange variabler («multivariate studies»).

4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?

Nei. Ingen klare inklusjonskriterier. Ingen beskrivelse av hvorvidt referanser og/eller fulltekster ble lest av to personer. «Key studies» ble søkt etter, altså var det høyst subjektivt hvilke studier som ble inkludert.

5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?

Nei. Det som sies om vurdering av validitet er «*preference was given to rigorous ... studies of any research design ... where the research evidence is weak or partial, this has been indicated*». Det kan synes som at de hadde noe fokus på hvordan kvalitative studier var utført, fordi de skriver: «*attention to principles of qualitative research such as clarification of purpose, the identification of researcher assumptions and perspectives, purposeful sampling of a range of data sources and critical reflection that pays close attention to counter examples has facilitated a rigorous narrative review*». Forfatterne oppgir imidlertid ikke hvorvidt de vurderte den interne validiteten til studiene, hvordan de evt. gjorde dette og gir ingen beskrivelse av de inkluderte studienes interne validitet.

Til tross for at forfatterne selv sier at «der det er svak eller kun delvis evidens er dette oppgitt», er dette ikke klart i teksten.

6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?

Nei. Se punkt over. Ingen beskrivelse av at de har kvalitetsvurdert studiene, ikke tatt hensyn til hverken ved inklusjon eller analyser.

7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?

Nei. Det er ikke oppgitt hvor mange eller hvilke studier som er inkludert. Det er ingen beskrivelser av hvordan de har hentet ut data, analysert eller sammenstilt studiene. Fremstillingen er narrativ og diskuterende, der det oppsummeres hva forskningen samlet sier, hva den delvis sier, hva den eksempelvis sier, hvilke kontraster som finnes og hva forskningen ikke sier noe om. Forfatterne påpeker selv at dette ikke er en systematisk oversikt.

8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?

Uklart. Vi vet kun at forfatterne «narratively synthesised findings» fra et ukjent antall studier. Se punkt over.

9. Er forfatternes konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Nei. Det trekkes konklusjoner basert på et selektivt utvalg studier. Det antydes kausale sammenhenger der studiene trolig har studert assosiasjoner. Det tas forbehold enkelte steder, men i for liten grad.

Scott 2005

Info om publikasjonen

Tittel, forfatter, årstall, publikasjonssted, antall sider

Contact between children in out-of-home care and their birth families. Literature review. Scott D, O'Neill C, Minge A (2005) University of Melbourne, Australia. 47 sider.

Type publikasjon, land, forfattere, oppdragsgivere

Publikasjonen er en rapport som ble bestilt av delstatsmyndighetene i New South Wales, Australia (*Centre for Parenting & Research, Research, Funding and Business Analysis* og *New South Wales Department of Community Services – DoCS*). Rapporten var en del av et større prosjekt som skulle frembringe kunnskap og anbefalinger til de berørte på feltet. De tre forskerne bak rapporten jobbet ved University of Melbourne, School of Social Work.

Mål / forskningsspørsmål

Målet med oversikten var en omfattende gjennomgang av forskningen på kontakt (samvær) mellom barn som er plassert utenfor hjemmet foreldre og deres biologiske familie. I tillegg var det et mål å identifisere områder hvor det er behov for mer forskning.

Spørsmålene som stilles er: «Hvor mye kontakt (samvær) skal det være, med hvem, under hvilke omstendigheter, når, hvor og hvordan?»

Antall inkluderte studier, type studier

Det er ikke oppgitt hvor mange eller hva slags studier som er inkludert.

Inkluderte tema

Temaer i oversikten:

- Skriftlige planer for kontakt (samvær) for foreldre, barn og søsken
 - Samarbeid med biologisk familie
 - Hvor hyppig skal kontakten være
 - Roller til de impliserte; saksbehandlere, foreldre, fosterforeldre
 - Hvor kan samvær foregå
 - Hvor snart etter plassering bør kontakten starte
 - Overvåking av samvær
 - Aktiviteter under samvær
 - Lengden på samvær
 - Samvær under spesielle omstendigheter; foreldre i fengsel; seksuelle overgrep og vold, rusmiddelmisbruk
 - Ulike perspektiver; barn og ungdom, foreldre, omsorgsgivere og saksbehandlere
-

Metodisk kvalitetsvurdering

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?

Uklart. Det er beskrevet hvilke databaser det er søkt i (Web of Science, Current Contents, Social WorkAbstracts, PsychLit, Kluwer, Project Muse, Proquest 500, PsychInfo, Expanded Academic, Ingenta Select, Oxford Journals). I tillegg fikk forfatterne artikler fra andre eksperter og forskere, statlige og ikke-statlige

organisasjoner på feltet, interesseorganisasjoner. Søketermer er kun beskrevet med eksempler (vanlige termer). Tidsrom det ble søkt for er ikke oppgitt.

2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?

Uklart. Se punkt over. Ingen emneord (Mesh-termer), usikkert tidsrom, usikre søkeord. Det er ikke nevnt om studieforfatterne søkte i referanselister til relevante studier.

3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?

Nei. Ingen inklusjonskriterier er beskrevet, annet enn at studiene tematisk skulle falle inn under «hvor mye samvær skal det være, med hvem, under hvilke omstendigheter, når, hvor og hvordan». Det er uklart hvilket studiedesign, endepunkter, spesifikke tiltak og deltakere studieforfatterne ønsker å inkludere, da oversikten har en svært begrenset metodedel. Det oppgis av oversikten dekker litteratur fra Storbritannia, USA og Australia, men det er ikke beskrevet hvorfor denne begrensningen er satt.

4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?

Nei. Utvalgelse av studier er ikke beskrevet.

5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?

Nei. Ingen beskrivelse av at de har vurdert kvaliteten ved de inkluderte studiene. I konklusjonen fremheves det likevel at beslutningene som tas mht kontakt må bygges på best mulig kunnskapsgrunnlag (evidens).

6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?

Nei. Se punkt over.

7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?

Nei. Beskrivelser av metoden er svært mangelfull. Oversikten beskriver i liten grad hvilken type studier den har inkludert. Det er ingen beskrivelser av hvordan resultatene ble trukket ut eller sammenfattet. Resultatkapitlene inneholder en blanding av forskningsdokumentasjon, referanse til hvordan det gjøres i Australia eller andre steder og anbefalinger for bruk av planverk i den konkrete australske settingen. Det er ingen beskrivelse av hvordan de har sammenfattet resultatene, bortsett fra at de viser til at strukturen følger to tidligere oversikter (men hvordan disse er, er ikke beskrevet).

8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?

Uklart. Ingen beskrivelse av hva slags studier de støtter seg på når de presenterer resultater. Ingen beskrivelse av hvordan de har vektet resultatene. Forfatterne viser til at det har vært debatt om metodene på dette forskningsfeltet (ref bla. Quinton 1997) men problematiserer dette i liten grad i presentasjon av resultatene.

9. Er forfatterens konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Uklart. Konklusjonen gjengir i liten grad funnene.

Referanser

- Boyle C (2017) 'What is the impact of birth family contact on children in adoption and long-term foster care?' A systematic review. *Child and Family Social Work* 2017, 22, pp 22–33
- Bullen, T., Taplin, S., Kertesz, M., Humphreys, C., & McArthur, M. (2015). Literature review on supervised contact between children in out-of-home care and their parents. Rapport. Canberra: Institute of Child Protection Studies, ACU.
- Egelund T & Hestbæk AD (2003) Anbringelse af børn og unge uden for hjemmet. En forskningsoversigt. Rapport 03:04. Socialforskningsinstituttet, København.
- Iyer, P., Boddy, J., Hammelsbeck, R., and Lynch-Huggins, S. (2020). Contact following placement in care, adoption, or special guardianship: implications for children and young people's well-being. Evidence review. Rapport. London: Nuffield Family Justice Observatory.
- Sen R & Broadhurst K (2011) Contact between children in out-of-home placements and their family and friends networks: a research review. *Child and Family Social Work* 2011, 16, pp 298–309.
- Scott D, O'Neill C, Minge A (2005) Contact between children in out-of-home care and their birth families. Literature review. Rapport. School of Social Work - University of Melbourne
- Socialstyrelsen (2020) Barn i familjehem –umgänge med föräldrar och andra närstående. Kunskapsstöd för socialtjänstens bedömningar. www.socialstyrelsen.se
- Stang EG & Baugerud GA (2018) Samvær etter omsorgsovertakelse. En barnefaglig og juridisk utredning. OsloMet Rapport 2018 nr 10

Vedlegg 1: Sjekkliste for vurdering av systematiske oversikter

For vurdering av oversiktens metodiske kvalitet benyttet vi områdets sjekkliste for systematiske oversikter. Sjekklisten inneholder 9 spørsmål som alle besvares 'ja', 'uklart/delvis' eller 'nei'. Samlet vurdering av hver oversikt (spørsmål 10. Hvordan vil du rangere den vitenskapelige kvaliteten i denne oversikten?) er 'høy', 'moderat' eller 'mangelfull' med følgende til grunn:

- Høy kvalitet: Brukes hvis alle eller de fleste kriteriene fra sjekklisten er oppfylt. Dersom noen av kriteriene ikke er oppfylt, må det være veldig lite sannsynlig at studiens konklusjon blir påvirket.
- Middels/moderat kvalitet: Brukes hvis noen av kriteriene fra sjekklisten ikke er oppfylt og/eller der kriteriene ikke er tilfredsstillende beskrevet. Samlet vurdering tilsier at det er lite sannsynlig at studiens konklusjon påvirkes.
- Mangelfull: Brukes hvis få eller ingen kriterier i sjekklisten er oppfylt og/eller ikke er tilfredsstillende beskrevet. Samlet vurdering tilsier at det er sannsynlig at studiens konklusjon kan forandres.

Spørsmål:

1. Beskriver forfatterne klart hvilke metoder de brukte for å finne primærstudiene?
2. Ble det utført et tilfredsstillende litteratursøk?
3. Beskriver forfatterne hvilke kriterier som ble brukt for å bestemme hvilke studier som skulle inkluderes (studiedesign, deltakere, tiltak, endepunkter)?
4. Ble det sikret mot systematiske skjevheter (bias) ved seleksjon av studier (eksplisitte seleksjonskriterier brukt, vurdering gjort av flere personer uavhengig av hverandre)?
5. Er det klart beskrevet et sett av kriterier for å vurdere intern validitet?
6. Er validiteten til studiene vurdert (enten ved inklusjon av primærstudier eller i analysen av primærstudier) ved bruk av relevante kriterier?
7. Er metodene som ble brukt da resultatene ble sammenfattet, klart beskrevet?
8. Ble resultatene fra studiene sammenfattet på forsvarlig måte?
9. Er forfatternes konklusjoner støttet av data og/eller analysen som er rapportert i oversikten?

Utgitt av Folkehelseinstituttet

Oktober 2020

Postboks 4404 Nydalen

NO-0403 Oslo

Telefon: 21 07 70 00

Rapporten kan lastes ned gratis fra

Folkehelseinstituttets nettsider

www.fhi.no